

Brelignende tilstander på Ben Nevis i Skottland – like kaldt som 1884-1903

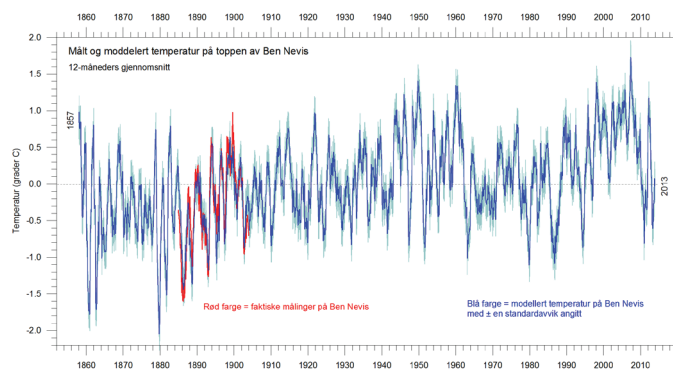
Ole Humlum (professor UiO og UNIS)

Den 21. August i år hadde BBC et innslag¹ om at det var isbrelignende tilstander på nordsiden av fjellet Ben Nevis i Skottland. Dette er et tegn på et kaldere klima.

Figur1: Ben Nevis i vintertilstand, sett mot sørvest.

Med sine 1 344 m er Ben Nevis det høyeste fjell i Skottland. Interessen for fjellsport gjorde i slutningen av 1800-tallet at der på toppen ble etablert en bemannet meteorologisk stasjon, en av de første i verden av sin art.² Vinterforholdene på toppen kan den dag i dag være barske med orkanliknende snøstormer, men likevel klarte man den gang på til dels frivillig basis å holde stasjonen i drift til og med desember 1903. Intet mindre enn en imponerende bedrift. Årsaken til lukningen var ikke naturforholdene, men derimot bortfall av økonomisk driftstøtte fra regjeringen.

Figur 2 – Temperaturkurve Glasgow og Ben Nevis

Ved Glasgow kort sør for Ben Nevis er temperaturen målt siden 1857, hvilket gir mulighet for å sammenlikne med de samtidige data fra toppen av Ben Nevis. De to serier følger hverandre nydelig, men naturligvis med Ben Nevis kaldere enn Glasgow. Forskjellen er omkring -8,7 grader. Denne gode overensstemmelse mellom de to stasjoner gir mulighet til å lave en enkel modell for temperaturen på toppen av Ben Nevis helt siden 1857,

basert på målingene fra Glasgow. Dette er vist i diagrammet. Denne enkle temperaturmodell viser to markante varmeperioder sentrert omkring årene 1950 og 2000. Dessuten ses det at de seneste år er karakterisert ved fallende temperatur, så årstemperaturen siden 2010 igjen tilsvare forholdene 1884-1903.

De seneste år har man i Skottland sett en stigende hyppighet av ulykker relatert til snøras. Dette kan dels stå i forbindelse med et voksende antall folk i fjellet, men det kan samtidig også stå i forbindelse med det seneste temperaturfald, som er markant. Man har nå i Skottland etablert seg med en egentlig overvåkningstjeneste,³ som det i lang tid har vært kjent fra bl.a. Norge, Sveits og Østerrike.

En modell kan aldri bli en fullgyldig erstatning av naturen, men det er likevel et liten tankekor, at årstemperaturen på Ben Nevis sannsynligvis nå igjen er nær frysepunktet. Det gir formodning om at små områder med permafrost i Skottland kan være under etablering de seneste år på spesielt utsatte steder. Det kan på nytt bli isbreer i Skottland.

¹ <http://www.bbc.com/news/uk-scotland-highlands-islands-28885119>

² Ben Nevis Observatory:
<http://www.ben-nevis.com/information/history/observatory/observatory.php>
 The Weathermen of Ben Nevis:
<http://www.rmets.org/shop/publications/weathermen-ben-nevis-marjorie-roy>

³ Overvåkning av snøras i Skottland:
<http://www.sais.gov.uk/>